

Nota van antwoord Natura 2000

Brabantse Wal (128)

Datum

25 juni 2018

Inhoud

1	Inleiding en leeswijzer	2
2	Beantwoording van zienswijzen	4

1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding

In deze Nota van antwoord beantwoorden Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (GS) met instemming van de ministers van Defensie en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de zienswijzen op het Ontwerpbeheerplan Natura 2000 Brabantse Wal. Het ontwerpbeheerplan beschrijft de Natura 2000-instandhoudingsdoelen en de wijze waarop deze doelen behouden kunnen worden. Gedeputeerde Staten en de minister van het toenmalige ministerie van Economisch Zaken hebben het ontwerpbeheerplan ter inzage gelegd om kennis te kunnen nemen van reacties naar aanleiding van de voorstellen in het ontwerpbeheerplan. De reacties op het ontwerpbeheerplan zijn in deze Nota van antwoord opgenomen en zijn verwerkt in het definitieve beheerplan.

Proces

De inspraakprocedure van het ontwerpbeheerplan gebied Ontwerpbeheerplan Brabantse Wal is aangekondigd met een kennisgeving in de Staatscourant op 13 oktober 2015. Van 13 oktober tot en met 24 november 2015 was het mogelijk om een zienswijze in te dienen op het ontwerpbeheerplan. Belanghebbenden konden in deze periode schriftelijk, via internet of mondeling reageren op het ontwerpbeheerplan.

Op 14 oktober 2015 is er een informatieavond georganiseerd in Hoogerheide. Tijdens deze avond was er een informatiemarkt waar deskundigen rondliepen voor de beantwoording van vragen en waar informatiemateriaal ter beschikking werd gesteld.

Insprak

In totaal zijn er 12 zienswijzen ontvangen van zowel een particulier (agrariër) als van organisaties. De zienswijzen gingen met name over het beheer van de zone van de leidingenstraat en hoogspanningsleiding, de bereikbaarheid en natuurbrandpreventie in bossen, de zorgen om en de gevolgen van de drinkwaterwinning, het functioneren van het regionaal watersysteem op de Brabantse Wal, berekening voor de landbouw en de vergunningverlening voor natuurherstelmaatregelen.

Passende beoordeling

Op basis van een zienswijze over de drinkwaterwinning en het watersysteem is een passende beoordeling uitgevoerd. Hiertoe heeft de provincie een opdracht verstrekt aan een ingenieursbureau. Op basis van de passende beoordeling zijn wijzigingen door gevoerd in het beheerplan.

Vervolgprocedure

Gedeputeerde Staten en de ministers van Defensie en Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid hebben het Natura 2000-beheerplan Brabantse Wal vastgesteld na de verwerking van de zienswijzen. Tegen het vaststellingsbesluit van het beheerplan is beroep mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Brabantse Wal wordt vastgesteld voor een periode van maximaal zes jaar. In die periode worden de ontwikkelingen in het gebied en de resultaten van de maatregelen gevolgd. Naar aanleiding van een evaluatie kan de geldigheid van het beheerplan met maximaal zes jaar worden verlengd.

Leeswijzer

In deze Nota van antwoord worden de zienswijzen individueel beantwoord. Per zienswijze worden de zienswijzen weergegeven, gevolgd door de beantwoording van de zienswijzen. Indien de

zienswijze heeft geleid tot een aanpassing van de tekst in het uiteindelijke beheerplan dan is de aangepaste tekst te lezen onder het kopje 'Wijziging'.

Een aantal algemene zaken is in het beheerplan doorgevoerd, zoals het toevoegen van het provinciaal beleid en actualisaties op basis van de nieuwe Wet natuurbescherming.

2 Beantwoording van zienswijzen

Zienswijze 01

Zienswijze:

Indiener verzoekt om de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren binnen de randvoorwaarden van de bestaande openbare drinkwaterwinningen, waarbij bijzondere aandacht in dit gebied wordt gevraagd voor de doelstellingen H4010 (vochtige heide) en H3160 (zure vennen) in de nabijheid van WPC Kapellen. Indiener vraagt om in de directe nabijheid van zijn wingebied geen natte natuur als doel te stellen

Antwoord:

De drinkwaterwinning in en rond de Ontwerpbeheerplan is uitvoerig in kaart gebracht en in overleg met vertegenwoordigers van drinkwaterbedrijven besproken. Dit heeft geleid tot afstemming in het Convenant Ontwerpbeheerplan 2009. In 2014 zijn de gevolgen van het convenant onderzocht, deze informatie heeft als basis gediend voor het ontwerp beheerplan. Er worden zo veel mogelijk maatregelen genomen om de negatieve effecten op zowel de natuur als de gevolgen voor waterbedrijven in de nabijheid te beperken. Om deze redenen wijzigen we de teksten van het beheerplan niet.

Wijzigingen:

Geen.

Zienswijze 02

Zienswijze:

In het betreffende plangebied van het Ontwerpbeheerplan is de bovengrondse 150 kV-hoogspanningsverbinding Roosendaal - Woensdrecht in eigendom en beheer bij de organisatie van de indiener gesitueerd.

Bij bestudering van de stukken hebben wij geconcludeerd dat hierin geen rekening is gehouden met de aanwezigheid van deze hoogspanningsverbinding. Bij geplande werkzaamheden door derden welke zijn gesitueerd in de belemmerde strook langs de hoogspanningsverbinding dient vooraf schriftelijk advies bij de netwerkbeheerder te worden ingewonnen ten aanzien van de mogelijkheden en de veilige uitvoering hiervan. Daarnaast voert de netwerkbeheerder ook zelf (onderhouds)-werkzaamheden uit aan deze hoogspanningsverbinding. Hierbij is het van belang dat de masten gelegen in het plangebied te allen tijde bereikbaar dienen te blijven. Wij verzoeken u om bij de vaststelling van het beheerplan onze belangen te waarborgen en de in de bijlage gevoegde standaard uitvoeringsprotocol te verwerken in het beheerplan.

Antwoord:

Het klopt dat er geen vermelding is gemaakt van de hoogspanningsverbinding Roosendaal-Woensdrecht (150kV) in het beheerplan. Er is overigens wel rekening gehouden met de aanwezigheid van deze bestaande hoogspanningsleiding en de beperkingen die uit de aanwezigheid hiervan voortvloeien. We passen de tekst aan en vermelden deze hoogspanningsleiding in paragraaf 2.7.4 en 5.2.5 bij de buisleidingenstraat.

Het reeds bestaande beheer van de 50m brede strook onder de hoogspanningsleiding zal in het beheerplan worden vrijgesteld, onder voorwaarde van het werken conform de Gedragscode (op basis van het door Tennet opgestelde uitvoeringsprotocol). Nieuwe activiteiten zullen moeten worden getoetst middels een voortoets zoals ook in het uitvoeringsprotocol zelf staat beschreven (H1.2.4).

Wijziging:

2.7.4

Toevoegen: Parallel aan de buisleidingstraat loopt de hoogspanningsverbinding Roosendaal-Woensdrecht (150kV). Het Vogelrichtlijngebied wordt hierdoor over een lengte van circa twee kilometer doorsneden.

Incidenteel wordt de leidingenstraat met daarop droge heide en grazige vegetatie open gegraven om nieuwe infrastructuur aan te brengen. Het reguliere terreinbeheer voor beide zones bestaat uit het weghalen van boomopslag, zodat deze open blijven.

5.2.5

Beheer 50m strook onder hoogspanningsverbinding

Voor de oprichting en instandhouding van de hoogspanningsverbinding zijn destijds met de betrokken grondeigenaren zakelijk rechten van opstal overeengekomen waarin een zogenaamde belemmerde strook is vastgelegd. In dit geval betreft de belemmerde strook een strook grond met een breedte van 25 meter ter weerszijden van de hartlijn van de hoogspanningsverbinding (derhalve een totale breedte van 50 meter). Bij het bestaande beheer van de strook onder de hoogspanningsleiding worden, indien wordt gewerkt volgens de gedragscode, effecten zoveel mogelijk voorkomen en is een zorgvuldige werkwijze geborgd.

Geel	Een mogelijk (significant) negatief effect wordt met genoemde voorwaarden voorkomen en/of door in dit beheerplan geborgde maatregelen weggenomen. Op basis van dit beheerplan is de activiteit vrijgesteld van vergunningplicht.
------	--

Zienswijze 03

Zienswijze:

1. Inspreker vraagt aandacht voor de bereikbaarheid van het bos voor hulpdiensten en de begaanbaarheid van de paden voor zwaar verkeer (hulpdiensten)
2. Inspreker merkt op dat er in het ontwerpbeheerplan geen maatregelen zijn opgenomen met betrekking tot natuurbrandpreventie, terwijl een onbeheersbare natuurbrand een enorm risico vormt voor de zeldzame dier- en plantensoorten van het gebied. Inspreker verzoekt dan ook dringend om deze beleidslijn te heroverwegen en de in de zienswijze voorgestelde maatregelen ten aanzien van natuurbrandpreventie op te nemen in het beheerplan.

Antwoord:

1. Een goede bereikbaarheid van het bos voor hulpdiensten is van groot belang. Het Natura 2000 beheerplan richt zich op de Europese verplichtingen (instandhoudingsdoelstellingen), dit plan is niet de plek waar bereikbaarheid van het bos aan de orde komt.

- 2 Calamiteiten zoals een natuurbrand maken in principe geen onderdeel uit van het Natura 2000 beheerplan. Het beheerplan is gericht op instandhoudingsdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit zoals dat inmiddels onherroepelijk is vastgesteld. Bestrijding van calamiteiten (zoals bosbranden) is geen onderdeel van de doelstellingen van een beheerplan voor een Natura 2000 gebied. Een natuurbrand kan zowel nadelig als voordelig zijn voor het bereiken van de doelstellingen van het beheerplan. Om deze redenen kan brandpreventie of de aanleg van voorzieningen voor brandpreventie niet als beheermaatregel worden opgenomen. Dit laat onverlet dat betrokken partijen een plan voor natuurbrandpreventie kunnen opstellen en dat dit afgestemd dient te zijn met de doelstellingen uit het Natura 2000-beheerplan.

Wijzigingen:

Geen.

Zienswijze 04

Zienswijze:

1. Volgens indiener hebben GS besloten om rond vier N2000 gebieden geen ontwikkelruimte beschikbaar te stellen. In een convenant met Noord-Brabant en Limburg is echter afgesproken dat door toepassen van techniek er ontwikkelruimte zou komen. Die afspraken hebben tot aanzienlijke reducties geleid. Dit is volgens de indiener een schending van de afspraken. Verzoek is om besluit terug te draaien.
2. In het ontwerp beheerplan staat dat er nauwelijks invloed is door drainages en onttrekkingen op grotere afstand. Toch heeft het Waterschap een grote zone gehanteerd waar nieuwe beregeningsputten niet mogelijk zijn. Het Waterschap zou de verantwoordelijkheid hebben om dit opnieuw te bekijken en onderbouwing te leveren en te kijken of de zone verkleind kan worden.
3. Er zijn extra maatregelen nodig op het gebied van water en grondverwerving, die ook gevolgen kunnen hebben voor landbouwgronden. Met name de grondverwerving bij Jagersrust. Lijn van ZLTO is dat geen maatregelen getroffen mogen worden die een nadelig effect hebben op het gebruik van landbouwgronden, tenzij er goede afspraken met grondeigenaren zijn.
4. Er is geen tabel beschikbaar over hoe de ontwikkelruimte voor de PAS is verdeeld. Verzoek om deze tabel op te nemen. Uit tabellen in andere beheerplannen blijkt dat prioritaire projecten buitenproportioneel veel behoefte aan ontwikkelruimte heeft. Dit is niet in verhouding tot de becijferde bijdrage aan de depositie. Van landbouw wordt een extra inspanning gevraagd, maar verantwoordelijkheid moet bij iedere sector liggen. De hoogte van de ontwikkelruimte zou afhankelijk moeten zijn van de ontwikkelruimte die men vraagt.
5. Monitoring natuurkwaliteit zou door een onafhankelijke instelling moeten gebeuren en niet door de terreinbeheerders zelf. Nu is het niet verifieerbaar (slager die eigen vlees keurt).

Antwoord:

1. De omvang en uitgifte van ontwikkelruimte is geregeld in Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS). De PAS is inmiddels vastgesteld. Eerder dit jaar heeft hiervoor een procedure plaatsgevonden. Belanghebbenden hebben toen gelegenheid gehad om te reageren op de stikstofaanpak. Via de procedure voor het vaststellen van dit Natura 2000-beheerplan is er nu geen gelegenheid meer om te reageren op de PAS. Het beheerplan gaat namelijk niet over de toedeling van ontwikkelruimte voor de PAS. Meer informatie over de PAS vindt u op www.pas.natura2000.nl.

2. De zonerings voor grondwateronttrekkingen maakt geen onderdeel uit van het beheerplan. Dit is een besluit van Waterschap Brabantse Delta, op basis van de aan het Waterschap toegedeelde taken en bevoegdheden.
Naar onze mening sluiten de teksten in het beheerplan ten aanzien van beregeningen en het beleid van het Waterschap goed op elkaar aan. Het beleid van de waterschappen gaat uit van beschermingszones rond Natura 2000-gebieden waarbinnen een stand-still beleid ten aanzien van beregening van kracht blijft, terwijl buiten deze zones het beleid voor beregeningen flexibeler is. Om de Natura 2000-gebieden voldoende te beschermen zijn robuuste beschermingszones rondom Natura 2000-gebieden opgesteld. De grenzen van de beschermingszones zijn getrokken op basis van een worst-case scenario aan de hand van de meteorologische gegevens over langere termijn en daaruit de extremen en maximaal toelaatbare daling van stijghoogten of fluxen. De waterschappen hebben met de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie, de Brabantse Milieufederatie en de terreinbeheerders op 31 januari 2014 een intentieovereenkomst getekend waarin de uitgangspunten van het beleid zijn bekrachtigd.
3. Als een woning/bedrijf gevestigd is op grond die verworven moet worden om de instandhoudingsdoelen te behalen, dan krijgt de eigenaar hiervan bericht van Waterschap Brabantse Delta. Het is aan de eigenaar en zijn/haar adviseurs om bedrijfs- en persoonlijke belangen tijdens deze gesprekken goed naar voren te brengen. Uiteraard heeft het Waterschap oog voor ieders belangen en zal zo mogelijk met de eigenaar meedenken.
Bij grondverwerving (aankoop en pachtvrij maken) is het uitgangspunt hiervoor een vrijwillige onderhandeling. Inzet van gedwongen grondverwerving (volledige schadeloosstelling met onteigening als sluitstuk) kan in Brabant voor het realiseren van het Natuurnetwerk enkel worden ingezet in uitzonderlijke gevallen en voor de laatste percelen, mits deze samenhangen met de noodzakelijke inrichting ten behoeve van bijvoorbeeld waterpeil. De beslissing om in uiterste geval onteigening in te zetten en daarop vooruitlopend verwerving via volledige schadeloosstelling toe te staan, vraagt van geval tot geval maatwerk en goedkeuring van GS/PS.
4. De tabel maakt onderdeel uit van de PAS. Deze wordt niet opgenomen in het beheerplan. De toedeling van ontwikkelruimte maakt onderdeel uit van de procedure voor vaststelling van de PAS. Het is geen onderdeel van het beheerplan en wordt dus ook niet meegenomen in de procedure tot vaststelling van het beheerplan.
5. Voor de monitoring in het kader van Natura 2000 wordt vanuit kwaliteitsoverwegingen en efficiëntie aangesloten bij bestaande (langlopende) meetnetten. Deze monitoring wordt uitgevoerd door terreinbeheerders en waterschap. De provincie wordt geïnformeerd over de resultaten van de natuurmonitoring en kan toezicht houden op de voortgang. Daarmee is er onafhankelijk toezicht mogelijk. Gegevens worden opgeslagen voor uit te voeren evaluaties die openbaar zijn. Gedurende de looptijd volgt de provincie de voortgang nauwlettend door actief te monitoren. Tussentijds zijn bovendien evaluaties van de maatregelen voorzien. De uitvoeringswijze hiervan staat beschreven in het beheerplan.

Wijzigingen:

Geen.

Zienswijze 05

Zienswijze:

1. Inspreker vraagt aandacht voor de bereikbaarheid van het bos voor hulpdiensten en de begaanbaarheid van de paden voor zwaar verkeer (hulpdiensten).
2. Inspreker merkt op dat er in het ontwerpbeheerplan geen maatregelen zijn opgenomen met betrekking tot natuurbrandpreventie, terwijl een onbeheersbare natuurbrand een enorm risico vormt voor de zeldzame dier- en plantensoorten van het gebied. Inspreker verzoekt dan ook dringend om deze beleidslijn te heroverwegen en de in de zienswijze voorgestelde maatregelen ten aanzien van natuurbrandpreventie op te nemen in het beheerplan.

Antwoord:

1. Een goede bereikbaarheid van het bos voor hulpdiensten is van groot belang. Het Natura 2000 beheerplan richt zich op de Europese verplichtingen (instandhoudingsdoelstellingen), dit plan is niet de plek waar bereikbaarheid van het bos aan de orde komt.
2. Calamiteiten zoals een natuurbrand maken in principe geen onderdeel uit van het Natura 2000 beheerplan. Het beheerplan is gericht op instandhoudingsdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit zoals dat inmiddels onherroepelijk is vastgesteld. Bestrijding van calamiteiten (zoals bosbranden) is geen onderdeel van de doelstellingen van een beheerplan voor een Natura 2000 gebied. Een natuurbrand kan zowel nadelig als voordelig zijn voor het bereiken van de doelstellingen van het beheerplan. Om deze redenen kan brandpreventie of de aanleg van voorzieningen voor brandpreventie niet als beheermaatregel worden opgenomen. Dit laat onverlet dat betrokken partijen een plan voor natuurbrandpreventie kunnen opstellen en dat dit afgestemd dient te zijn met de doelstellingen uit het Natura 2000-beheerplan.

Wijzigingen:

Geen.

Zienswijze 06

Alleen "test" ingevuld.

Zienswijze 07 en 08

Behoudens een kleine aanvulling zijn zienswijzen 07 en 08 identiek.

Zienswijze:

1. Verzoek jacht onder nieuwe Wet Natuurbescherming te openen. Jacht is van belang voor behalen natuurdoelen en schadebestrijding.
2. Verzoek agrarische activiteiten binnen en buiten de inrichting op percelen in en buiten N2000 gebieden toe te staan in beheerplan.
3. Indiener verzoekt dat bestaand gebruik moet overdraagbaar zijn.
4. Melkveewet: onvrijwillig vermindering van landbouwgrond met bijbehorende schade wordt toegerekend aan de onttrekker.
Indiener wijst op belang van compenserende landbouwgrond bij onttrekking in plaats van schadevergoeding.
5. Indiener verzoekt om na te gaan of alle PAS-meldingen correct zijn ingevoerd.

6. De elektronische bekendmaking heeft niet alle leden bereikt (strijd met art. 3.4 Awb). Niet alle leden hebben echter de informatie ontvangen (dekkingsgebied mails beperkt gebleven tot 's-Hertogenbosch).

Indiener meldt dat een wildgroei aan websites die vindbaarheid moeilijk maakt.

7. Indiener verzoekt om postcode indiener zienswijze in nota van antwoord te vermelden.

Antwoord:

1. Het beheerplan wordt op basis van huidige wet- en regelgeving vastgesteld. In het beheerplan wordt niet voorgesteld om verandering in de huidige regels voor de jacht door te voeren. In paragraaf 5.2.2. staat beschreven dat de huidige activiteiten jacht, beheer en schadebestrijding zijn toegestaan met genoemde voorwaarden en dan vrijgesteld zijn van vergunningplicht. Jacht wordt gereguleerd door de Flora- en faunawet. Deze wet wordt straks vervangen door de nieuwe natuurwet (Wet Natuurbescherming). In deze inspraakprocedure was het mogelijk om een zienswijze in te dienen voor het Natura 2000-ontwerpbeheerplan, het is niet mogelijk om in te spreken op de Wet Natuurbescherming. Predatie is geen bedreiging voor het halen van de instandhoudingsdoelen. Om deze reden is geen verwijzing naar de inhoud van het faunabeheerplan opgenomen.
2. In het beheerplan zijn de huidige activiteiten in en rondom het Natura 2000-gebied getoetst, waaronder ook agrarische activiteiten. Deze activiteiten kunnen onder bepaalde voorwaarden worden voorgezet, hiervoor geldt algemene wet- en regelgeving. Emissie van meststoffen wordt via de PAS geregeld. Voor nieuwe en gewijzigde activiteiten is het toetsingskader beschreven in hoofdstuk 6 van het ontwerpbeheerplan.
3. Het beheerplan resulteert niet in een wijziging in het bestaand agrarisch gebruik of in bestemmingswijzigingen. Bestaand gebruik is niet persoonsgebonden, maar wel plaatsgebonden. Overdraagbaarheid naar andere personen van het bestaand gebruik wordt dan ook niet geregeld in het beheerplan. Dit neemt niet weg dat op andere wijze de vergunning in het kader van de Wet natuurbeschermingswet feitelijk op een ander kan overgaan.
4. Als een woning/bedrijf gevestigd is op grond die verworven moet worden om de instandhoudingsdoelen te behalen, dan krijgt de eigenaar hiervan bericht van Waterschap Brabantse Delta. Het is aan de eigenaar en zijn/haar adviseurs om bedrijfs- en persoonlijke belangen tijdens deze gesprekken goed naar voren te brengen. Uiteraard heeft het Waterschap oog voor ieders belangen en zal zo mogelijk met de eigenaar meedenken. Bij grondverwerving (aankoop en pachtvrij maken) is het uitgangspunt hiervoor een vrijwillige onderhandeling. Inzet van gedwongen grondverwerving (volledige schadeloosstelling met onteigening als sluitstuk) kan in Brabant voor het realiseren van het Natuurnetwerk enkel worden ingezet in uitzonderlijke gevallen en voor de laatste percelen, mits deze samenhangen met de noodzakelijke inrichting ten behoeve van bijvoorbeeld waterpeil. De beslissing om in uiterste geval onteigening in te zetten en daarop vooruitlopend verwerving via volledige schadeloosstelling toe te staan, vraagt van geval tot geval maatwerk en goedkeuring van GS/PS.
5. De meldingsystematiek is onderdeel van de PAS en staat los van het beheerplan. De PAS-gebiedsanalyse heeft separaat van het ontwerpbeheerplan ter inzage gelegen. Zienswijzen op de PAS-gebiedsanalyse zijn in het kader van dat traject beantwoord en hebben mogelijk geleid tot aanpassingen van de gebiedsanalyse. Voor meer informatie zie het Programma Aanpak Stikstof en de bijbehorende nota van antwoord.
6. De bevoegde gezagen vinden het spijtig dat de elektronische bekendmaking niet helemaal goed is gegaan. Toch is er voldoende mogelijkheid geweest om kennis te nemen van het voornemen. De website waar in de bekendmaking naar wordt verwezen bevat de actuele relevante informatie. Op

7 oktober is in een breed scala aan kranten geadverteerd over de inloopbijeenkomsten en inspraakprocedure voor de Brabantse Natura 2000-gebieden. Voor Ontwerpbeheerplan is geadverteerd in de regionale dagbladen. Op 13 oktober is de Kennisgeving terinzagelegging Natura 2000-ontwerpbeheerplannen Brabant gepubliceerd in de Staatscourant. Uiteraard heeft het ook op de website van provincie en op www.natura2000.nl/inspraak gestaan. Bevoegde gezagen zijn van mening dat belanghebbenden hiermee voldoende zijn geïnformeerd. De provincie heeft zowel met bekendmakingen via het internet als de organisatie van een informatieavond belanghebbenden voldoende mogelijkheden geboden om benodigde informatie op te halen.

7. Alle indieners van een zienswijze krijgen per brief reactie op hun zienswijze toegezonden. Bij deze brief is een zogenaamde Nota van antwoord gevoegd waarin de antwoorden op zienswijzen eenvoudig terug te vinden zijn. Het anonimiseren van de zienswijzen is verplicht i.v.m. de privacywet. Voor de Nota van antwoord op de zienswijzen is het echter niet van belang dat ook andere partijen de identiteit van de indiener van een zienswijze kunnen achterhalen. Als de locatie van de woning of het bedrijf van de indiener van belang is voor de ingediende zienswijze, dan wordt dit vermeld.

Wijzigingen:

Geen.

Zienswijze 09 en 10

Beide zienswijzen zijn identiek.

Zienswijze:

1. Indiener geeft aan dat de gerealiseerde vermindering van waterwinning door Evides gecombineerd met de aanvullende maatregelen onvoldoende is om vernatting van De Grootte Meer voor behoud van het habitatype 'zwak gebufferd ven' te waarborgen. Significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen zijn daarom niet uitgesloten. Waarschijnlijk geldt ook voor andere gebieden dan de Grootte Meer dat er een significant negatief effect van waterwinning plaats vindt of kan vinden, bijvoorbeeld op de vitaliteit van bossen. Een veel specifiekere toets van de effecten van waterwinning op habitats en soorten in de Natura 2000-gebieden in Nederland en Vlaanderen is nodig.
2. Indiener geeft aan dat er onvoldoende passende maatregelen zijn opgenomen in het ontwerp beheerplan tegen factoren die een negatief effect hebben op aangewezen habitats en soorten.
3. Grondwaterwinning is te beschouwen als een "project" in de Natuurbeschermingswet, en niet als bestaand gebruik of activiteit.
4. Passende beoordeling (19a lid 10 Natuurbeschermingswet) ontbreekt; het beheerplan bevat geen beoordeling waaruit blijkt dat waterwinning geen significant negatief effect heeft.

Antwoord:

1. Uit monitoring komt naar voren dat met de uitvoering van de maatregelen uit het convenant de omgeving van de Grootte Meer aanzienlijk is vernat. De vernatting is het gevolg van een combinatie van factoren, waaronder de hoeveelheid neerslag, de reductie van de grondwateronttrekkingen en de uitvoering van andere lokale waterkwantiteitsmaatregelen. Het benoemen van het effect van individuele maatregelen is echter nog niet mogelijk.

De effecten van de vernatting zijn nog niet zichtbaar in de Groote Meer, omdat ervoor is gekozen het water uit de Steertse Heide tijdelijk vast te houden in het Achtermeer. Reden hiervoor is de slechte waterkwaliteit. De vegetaties van zwakgebufferd ven kunnen goed tegen droogval, maar zouden door de aanvoer van slib en meststoffen verder achteruitgaan.

2. Met het uitvoeren van de maatregelen uit het convenant wordt voldaan aan de sense of urgency-status voor waterkwantiteitsaspecten (Provincie Noord-Brabant, 2012).
3. Grondwaterwinning is inderdaad aan te merken als een 'project' zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming. Het is dus een activiteit waar de provincie rekening mee moet houden en waarvoor in het kader van het beheerplan een passende beoordeling moet worden opgesteld.
4. Naar aanleiding van de zienswijze heeft de provincie een passende beoordeling op laten stellen naar de effecten van grondwateronttrekkingen op de instandhoudingsdoelen voor de aangewezen habitattypen en habitat- en vogelrichtlijnsoorten in de Brabantse Wal (RHDHV en KWR 2017). Uit deze passende beoordeling volgt dat de habitattypen en leefgebieden van soorten op de Brabantse Wal zich hebben ontwikkeld op slecht doorlatende bodemlagen ver boven het diepere grondwater waaruit grondwateronttrekking plaatsvindt. De onttrekkingen hebben geen effect op de habitattypen en leefgebieden. In het stroomgebied van de Groote Meer is er op de Steertse Heide wel contact tussen het freatische en het diepere grondwater. Verlaging van diepere grondwaterstanden als gevolg van de grondwateronttrekkingen heeft in het verleden gezorgd voor een afname van de hoeveelheid water die afstroomt naar De Groote Meer. Deze verlaging heeft plaatsgevonden voor de aanmelding en aanwijzing van het Natura2000-gebied zodat er nu geen sprake is van nu nog voortdurende significant negatieve effecten.

Wijziging:

Paragraaf 5.2.3:

Voor de volgende habitattypen en de leefgebieden van de volgende habitatrichtlijn- en vogelrichtlijnsoorten in de Brabantse Wal hebben ingrepen in de waterhuishouding mogelijk significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen:

- H3130 Zwakgebufferde vennen
- H3160 Zure vennen
- H4010A Vochtige heiden
- H1166 Kamsalamander
- H1831 Drijvende waterweegbree
- A004 Dodaars
- A008 Geoorde fuut

Rondom het Natura2000-gebied Brabantse Wal zijn de effecten van de volgende huidige waterhuishoudkundige ingrepen op de instandhoudingsdoelstellingen bepaald:

- Drinkwaterwinningen
- Industriële winningen;
- Beregeningen;
- Onderbemalingen.

Eind 2009 is een hydrologisch onderzoek uitgevoerd naar de effecten van grondwateronttrekkingen en lokale maatregelen op de Brabantse Wal en in het bijzonder De Grootte Meer (Royal Haskoning, 2009). Op basis van scenario's zijn berekeningen gemaakt in relatie tot veranderingen in grondwateronttrekkingen en lokale hydrologische maatregelen. In 2016 is voor De Grootte Meer en omgeving een systeemanalyse en evaluatie uitgevoerd met daarin voorstellen voor waterkwantiteits- en waterkwaliteitseisen voor de eerste beheerplanperiode (Artesia en KWR, 2016).

Tenslotte is in 2017 in opdracht van provincie Noord-Brabant door RHDHV en KWR een passende beoordeling uitgevoerd naar de effecten van grondwateronttrekkingen op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Brabantse Wal (RHDHV en KWR 2017).

Relevante activiteiten die in het kader van dit onderzoek zijn meegenomen en als huidig gebruik gelden, zijn:

Drinkwaterwinningen

Er zijn een vijftal relevante drinkwaterwinningen uit grondwater. De onttrekkingen van Ossendrecht en Huijbergen omvatten gezamenlijk, op basis van het convenant, 10,5 miljoen m³ per jaar gedurende de 1e beheerplanperiode. Winning Mondaf te Bergen op Zoom heeft een vergunde hoeveelheid van 5 miljoen kubieke meter per jaar. Aan Belgische zijde is de onttrekking van Essen-De Wildert teruggebracht tot 2,2 miljoen kubieke meter per jaar. Kapelle-Putte heeft een vergunningsomvang van 5,5 miljoen kubieke meter per jaar.

Industriële winningen

Op vijf locaties net buiten beschermd gebied vinden industriële winningen plaats. Vier bedrijven hebben een vergund gebruik tot maximaal 15.300 kubieke meter per jaar of minder; Aan één bedrijf in de Noordpolder is 78.000 kubieke meter per jaar vergund.

Vliegbasis Woensdrecht heeft tweemaal een vergunning voor onttrekking van bijna 0,3 miljoen kubieke meter per jaar.

Beregingen

In de omgeving van het Natura 2000-gebied vinden periodiek onttrekkingen ten behoeve van beregning plaats, in en nabij beschermd gebied in de orde van meestal 0 tot 100 kubieke meter per jaar en enkele van 100 tot 200 kubieke meter per uur (Wateratlas, Provincie Noord-Brabant).

Onderbemalingen

Waterschap Brabantse Delta voert het beheer over de waterlopen in en om het Natura 2000-gebied. Er vindt onder andere ontwatering plaats van landbouwgebieden in de omgeving zoals bij Zuidhoef (onderbemaling) en Eiland (onderbemaling via gemaal Vos).

Passende Beoordeling

De Brabantse Wal is infiltratiegebied en de relevante habitattypen en leefgebieden zijn afhankelijk van toevoer van regenwater en toestromend oppervlaktewater of jong grondwater afkomstig uit lokale stroomgebieden. De vensystemen in De Brabantse Wal zijn schijnspiegel-systemen en hebben zich ontwikkeld op slecht doorlatende bodemlagen ver boven het diepere grondwater. Dat geldt o.a. voor de vennen en vochtige heiden in Kortenhoeff, de Leemputten, Ranonkelven, De Kleine Meer, Zwaluwmoer en de voor herstelde vennen bij Jagersrust.

Het voornaamste cluster van vennen en vochtige habitats in de Brabantse Wal ligt in het stroomgebied van De Grootte Meer. De Grootte Meer ligt op het laagste punt van dit cluster. De Steertse Heide in

het stroomgebied van De Grootte Meer ligt in de zone waar freatisch en dieper grondwater contact maken.

Tussen 1960 en 1970 zijn de grondwateronttrekkingen in en rondom de Brabantse Wal toegenomen en sinds de jaren 70 is sprake van een grootschalige onttrekking van grondwater in en rondom de Brabantse Wal. Daardoor is de stijghoogte van het diepe grondwater gedaald. Door afname in de onttrekkingen vanaf 2008 is sprake van een afname van die effecten.

Verlaging van diepere grondwaterstanden als gevolg van de grondwateronttrekkingen heeft in het verleden gezorgd voor een afname van de hoeveelheid water die afstroomt naar De Grootte Meer. Deze verlaging heeft plaatsgevonden voor de aanmelding en aanwijzing van het Natura2000-gebied zodat er nu geen sprake is van nu nog voortdurende significant negatieve effecten in de zin van de Wet Natuurbescherming.

Gebleken is dat er ook andere oorzaken zijn die de watervoerendheid van De Grootte Meer beïnvloeden en dat met name de toename van verdamping door bebossing en verruiging mogelijk de belangrijkste oorzaak is voor de afname van de watervoerendheid van De Grootte Meer.

Voorts maakte het landbouwkundig grondgebruik op de Steertse heide het afstromend water naar De Grootte Meer ongeschikt voor de habitattypen en leefgebieden. Zolang de kwaliteit van het afstromende water van de Steertse heide ongeschikt is, is herstel van de hydrologische invloed vanaf de Steertse heide op de habitattypen en leefgebieden van de Voorste Meer ongewenst.

Wat is er inmiddels gebeurd?

Op basis van het hydrologisch onderzoek van Royal Haskoning uit 2009 hebben de betrokken partijen een tweetal convenanten afgesloten om invulling te geven aan de uitvoering van maatregelen met als doel om in De Grootte Meer de benodigde peilverhoging te realiseren van 25 cm ten opzichte van de jaren '80, de kans op volledige droogval te halveren en te voldoen aan de waterkwaliteit die is vereist voor duurzame instandhouding van een zwakgebufferd ven.

De komende jaren zal de prioriteit liggen bij een verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit, waarbij er aandacht moet zijn voor het behoud van de seizoensgebonden oppervlaktewater-aanvoer en de daarmee samenhangende peilfluctuaties van De Grootte Meer. Extra aandacht is nodig voor het verminderen, maar wel behouden van de juiste zwakke buffering (alkaliniteit). Op korte termijn zullen lokale maatregelen (zoals door de tijdelijke aanvoer van kwalitatief goed overschotwater vanuit de Kalmthoutse Heide naar De Grootte Meer) voor de benodigde randvoorwaarden voor het habitatype 'zwakgebufferde vennen' zorgen.

Sinds de ondertekening van het convenant in november 2009 is De Grootte Meer en omgeving aanzienlijk vernet. De opgetreden natte situatie is het gevolg van een combinatie van factoren, waaronder de neerslag, de reducties van grondwateronttrekkingen en de uitvoering van lokale maatregelen. De onttrekkingen van de grondwaterwinningen Huijbergen en Ossendrecht zijn sinds 2009 teruggebracht van 14,5 naar 10,5 miljoen kubieke meter per jaar. Aanwijzing van het individuele effect van de genoemde factoren bleek nog niet mogelijk. De effecten werken namelijk vertraagd door en het watersysteem heeft enkele jaren nodig om zich 'op te laden'. Het vernattende effect van de maatregelen zal daarom de komende jaren verder toenemen.

Voor de winning Essen – De Wildert in België is besloten een deel van de winning te verplaatsen buiten de Kalmthoutse Heide met als doel verhoging van de grondwaterstanden van deze natte heide op de Kalmthoutse Heide en een verbetering van de watervoorziening van het Groot Meer. De winning is daarmee teruggebracht van 5 miljoen tot 2,2 miljoen m³ per jaar. Verder is door de provincie Antwerpen aan het waterleidingbedrijf de verplichting opgelegd om de komende tien jaar alternatieven te ontwikkelen buiten de invloedssfeer van het Grenspark om zo de winning te Essen op termijn te kunnen sluiten.

Conclusie

Waterhuishoudkundige ingrepen zijn met dit beheerplan vrijgesteld onder de voorwaarde dat het gaat om huidige activiteiten die zijn vergund of vrijgesteld onder de Waterwet op het moment van definitieve vaststelling van dit beheerplan. Mogelijk dat een aanpassing van de huidige activiteiten wel noodzakelijk is voor het uitvoeren van de benodigde hydrologische maatregelen.

Geel	Een mogelijk (significant) negatief effect wordt met genoemde voorwaarden voorkomen en/of door in dit beheerplan geborgde maatregelen weggenomen. Op basis van dit beheerplan zijn genoemde activiteiten vrijgesteld van vergunningplicht.
------	--

Zienswijze 11

Zienswijze:

1. In diverse plannen constateren we dat beheerplannen, PAS-herstelstrategie, uitvoeringsovereenkomsten, beschikkingen en interne uitvoeringplanning niet meer (volledig) synchroon lopen. Het lijkt ons een goede zaak als de provincie het initiatief neemt om te komen tot een synchronisatie en actualisatie van genoemde documenten.
2. PAS-maatregelen die in 2015 gepland staan mogen pas na vaststellen Beheerplan (BP) uitgevoerd worden (mogelijk vertraging). Hoe mee om te gaan bij strakke uitvoeringsvensters, vergunning en subsidie eisen.
3. Er is een overlap tussen SNL, PAS-BP, Life, Interreg, Leefgebieden, GGOR-Venherstel, aankoopsubsidie: indiener verzoekt om een richtlijn voor subsidieaanvragen bij overlap.
4. Verzoek om een vrijstelling van een passende beoordeling of minimale toetsing bij niet in Beheerplan opgenomen herstelmaatregelen.
5. Monitoring hydrologie t.b.v. PAS-indicatoren. Voorstel voor aanvullend gebruik langjarige gegevens meetnet terreinbeheerders.
6. Exoten bedreigen ook N2000-habitats en soorten: graag in alle plannen bepaling over exoten, om exotenbestrijding ook met N2000-middelen aan te pakken.
7. Door een wijziging van de Wet Luchtvaart vallen kortgezegd drones tot 25 kg niet meer onder Provinciale Nota Luchtvaart. Voor 1 juli was het niet mogelijk om in een straal van 2000 meter rondom een N2000 gebied zonder TUG-vergunning te landen of op te stijgen. Dat betekent in de praktijk dat nu na 1-7-2015 nagenoeg overal met toepassing van de nieuwe regels voor beroepsmatig en recreatief gebruik bijna overal mag worden gevlogen. Gelet op de hausse aan dronebezitters en de eerste negatieve ervaringen (verstoring en privacy schendend voor recreanten en verstoring voor fauna) stellen wij voor dat in het BP een bepaling wordt

opgenomen in de strekking met bijgevoegd voorbeeld: "Het gebruik van drones (alle gewichtsklassen) is een vergunning plichtige activiteit binnen een N2000 gebied. Een vrijstelling voor bepaald gebruik kan verleend worden aan terreinbeheerders voor het gebruik van drones ten behoeve van monitoring, beheer en inrichting van hun terreinen."

8. Overall: er staat veel achterstallige informatie in het beheerplan. Zo wordt er bijvoorbeeld verwezen naar een LIFE + aanvraag. Dit is uiteindelijk LIFE HELVEX geworden. Op zich geen probleem ware het niet dat er verschillende maatregelen onder LIFE + worden vermeld die naar mijn weten niet in LIFE HELVEX zijn opgenomen.
9. Er wordt veel nadruk gelegd op de PAS. Hiervoor is een natuurtoets uitgevoerd waardoor er voor deze werkzaamheden geen NB wet ontheffing aangevraagd dient te worden. Volgens mij is het gebruikelijk dat de overige N2000 maatregelen ook door middel van het beheerplan worden vrijgesteld van NB wet ontheffing.
10. De lijst met N2000 maatregelen die in het document en de bijlage zijn vermeld, zijn volgens mij niet actueel. Recent ontvingen we een lijst met N2000 maatregelen die afweek van die uit het BP.
11. Pag. 48: Er wordt in de tabel niet omschreven hoe om te gaan met Cultuurhistorisch lanen.
12. Pag. 59: Droge heide: ook maatregelen maaien, chopperen en plaggen vermelden (gebeurd nu ook in de PAS).
13. Pag. 65: (boven) als gevolg van verdroging is de vochtige heide verschoven. Eind 2015 wordt er meer water in de Grote Meer gezet. Wat vinden we van het sneuvelen van de vochtige heide door deze maatregel?

Antwoord:

1. In de uitvoeringsovereenkomst is afgesproken dat de Natura 2000-partners samen een uitvoeringsprogramma opstellen voor de instandhoudingsmaatregelen. Hierbij worden maatregelen uit beheerplan, uitvoeringsovereenkomst en PAS-gebiedsanalyse geconcretiseerd en gesynchroniseerd.
2. PAS-maatregelen mogen ook uitgevoerd worden voor vaststelling van het beheerplan. De uitvoeringsovereenkomst voorziet in mogelijkheden om de planning van de beheermaatregelen aan te passen.
3. De subsidieaanvragen zijn geregeld in andere documenten en maken geen onderdeel uit van het beheerplan. Dit geldt ook voor de overige genoemde regelingen en wetgeving.
4. De provincie gaat niet akkoord met het voorstel van indiener. Vrijstelling of vereenvoudigde procedure is niet mogelijk voor activiteiten die geen onderdeel uitmaken van het beheerplan.
5. In de uitvoeringsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over beschikbare meetgegevens van de terreinbeheerders. De voorgestelde wijze sluit daarop aan. De overeenkomst voorziet in mogelijkheden voor gebruik van meetgegevens van terreinbeheerders, voor monitoring doeleinden. In het kader van de overeenkomst wordt hierover met alle betrokken partijen overlegd.
6. De aanwezigheid van exoten is wel beschouwd in het beheerplan, maar vormen op dit moment geen knelpunt voor de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen. In het algemeen geldt dat als uit monitoring blijkt dat de instandhoudingsdoelstellingen niet worden gehaald, er aanvullende maatregelen moeten en kunnen worden genomen.
7. Drones kunnen optische verstoring en geluidsverstoring geven, met, afhankelijk van de intensiteit van het gebruik, mogelijk significante gevolgen voor vogels. Daarnaast worden de drones ergens opgelaten, daar vindt betreding plaats van mogelijk kwetsbare habitattypen. Voor vogels kunnen geluid en optische verstoring relevante factoren zijn zoals beschreven in paragraaf 5.1. Effecten zijn op voorhand dan ook niet uit te sluiten en het vliegen met drones kan vergunningplichtig zijn. Het gebruik van drones door de terreinbeheerder voor het gebruik van drones ten behoeve van

monitoring, beheer en inrichting van hun terreinen doeleinden wordt vrijgesteld. De intensiteit van het gebruik van drones voor dit soort type activiteiten is dermate laag dat verstoringseffecten geen significante gevolgen hebben.

Een mogelijke vergunningplicht geldt in algemeenheid voor nieuwe activiteiten in en rond het gebied. De kaders voor (nieuwe) activiteiten worden in H6 beschreven.

8. De opmerking is correct. Paragraaf 2.6.6 zal geactualiseerd worden.
9. Tabel 9 bevat alle maatregelen voor de eerste beheerplanperiode. In paragraaf 5.2 is aangegeven welke activiteiten en maatregelen zijn vrijgesteld.
10. In de uitvoeringsovereenkomst is afgesproken dat de Natura 2000-partners samen een uitvoeringsprogramma opstellen voor de instandhoudingsmaatregelen. Hierbij worden maatregelen uit beheerplan, uitvoeringsovereenkomst en PAS-gebiedsanalyse geconcretiseerd en gesynchroniseerd. Bij de uitwerking kunnen nieuwe afspraken gemaakt worden door de Natura 2000-partners over trekkerschap en uitvoering.
11. Cultuurhistorische lanen zijn geen onderdeel van de van het aanwijzingsbesluit Natura 2000 voor de Brabantse Wal en om die reden niet relevant voor deze tabel. De regel in de betreffende tabel wordt verwijderd.
12. Voor het habitatype droge heide zijn in sommige gevallen maaien en chopperen en geschikte maatregelen om tot verbetering van het habitatype te komen. Plaggen wordt niet meer als geschikte herstelmaatregel gezien voor Droge heide. We passen in paragraaf 4.3.4 de tabel in onderdeel **Droge heiden (H4030)** hierop aan.
13. Er wordt bos gekapt zodat vochtige heide kan uitbreiden naar hoger gelegen gebiedsdelen. Hiermee wordt voorkomen dat de oppervlakte vochtige heide afneemt door 'verdrinking'.

Wijzigingen:

Paragraaf 2.6.6.:

2.6.6 LIFE HeLa en LIFE HELVEX

In de periode 2006-2011 is het LIFE-project Herstel Landduinen (HeLa) gerealiseerd. Het had als doel het herstellen van heide en stuifzand en het 'terug' met elkaar verbinden van open gebieden aan beide zijden van de landsgrens. De bosranden zijn zo ingericht, dat heide overgaat in open bos en daarna in gesloten bos. Door kap van stroken in het bos zijn corridors tussen heidegebieden ingericht en is Kriekelareduinen verbonden met Steertse heide.

In 2014 is het LIFE-project HELVEX (HEide, Landduinen en Vennen, integrale aanpak van Exoten) gehonoreerd. Dit project loopt van 2014 tot en met 2019 en hierin zijn onder meer de volgende maatregelen opgenomen:

- Herstel van 'zwakgebufferde vennen'. Aan Nederlandse zijde gaat het om herstel van De Groote en De Kleine Meer en één klein ven. Daaronder valt inzet op verwerving van landbouwgronden die afwateren op De Groote Meer. Onderzoek welke beheervorm moet worden toegepast om de afstroom van nutriënten vanuit Steertse Heide richting De Groote Meer te verminderen. De vorm hiervan wordt onderzocht in het project. Ook het opschonen van De Kleine Meer is als actie voorzien.
- Herstel van heide. Vergroten en verbeteren van de bestaande habitats en het verbinden van de open gebieden. Zo zal in het noorden het open deelgebied De Nol weer in verbinding gebracht worden met de Kalmthoutse Heide. De Kalmthoutse Heide zal dan weer via de Steertse Heide in

verbinding gebracht worden met De Grote Meer. Deze maatregel moet de migratie van de soorten in het heidelandschap ten goede komen. Het biedt ook perspectief voor nachtzwaluw en boomleeuwerik.

Zienswijze 12

Zienswijze:

1. In het Convenant van 2009 staat aangegeven dat het beoogde resultaat – vernatting van de Grote en Kleine Meer - per 2015 gerealiseerd is. Indiëners verzoeken de provincie het Convenant na te komen. De term "Korte termijn" voor Grote Meer is niet duidelijk. Volgens het Convenant zou de achteruitgang per 2015 stoppen. Wat is de situatie in november 2015? Wordt Convenant ook uitgevoerd? Wat zijn de effecten onttrekkingen landbouw? Waarom sijpelt 4mm/dag door kleilaag Grote Meer? Waarom kan het grondwater de ecologische functie van 1963 niet overnemen? Verwevenheid Evides - provincie te groot. Wat is effect op verdroging door groeve Boudewijn? Waarom komen zwakgebufferde vennen in NL niet meer voor? Wat is kans op succes voor maatregelen voor zwak gebufferd ven?
2. Hoe kan in 'sense of urgency' gebied langdurige trend negatief zijn voor water kwaliteit en kwantiteit, terwijl op pag. 35 staat: 'water van redelijke kwaliteit'? Indiëner vindt de ambitie t.a.v. de instandhouding van Dodaars te laag ('benadert' in plaats van 'kwaliteit verbeteren'). Geoorde fuut: welke waterstand is vereist in Grote en Kleine Meer? Wat is de achteruitgang sinds 2000. Overleeft geoorde fuut nog 10-20 jaar? Is Grote Meer nog te redden? Waarom is er geen duurzame waterstand, wat doet provincie om duurzaam gebied voor vogels et cetera te bieden? Nachtzwaluw: verbonden met kapvlakten maar er staat ook dat ze kapvlakten mijden. Zwarte specht: waarom zoveel houtoogst in plaats van laten omvallen? Boomleeuwerik: verschuilen achter landelijke trend. De provincie is verantwoordelijk voor het instandhouden van het Natura 2000-gebied; hoe oud mogen bomen worden in Natura 2000- gebieden (per soort)? Hoe heeft de provincie belangrijkste ecologische randvoorwaarde voor voldoende water van juiste kwaliteit veiliggesteld? Wat is 'mozaïek van water? Waarom is er niet gestreefd naar de oorspronkelijk-natuurlijk habitat (H3110)? Het gebied gaat al sinds 1970 achteruit: wat doet provincie? Habitat uitbreiding van verbetering: hoe, waar en wat? Wat is 'water uit catchment' en 'natuurlijke fluctuatie'? Kwantiteit: welke maatregelen zijn nodig?, welke vermindering onttrekking drinkwater is nodig? (zie Jeber adviesbureau over wegsijpelen). Waarom focus op waterkwaliteit in plaats van kwantiteit (meer water = betere kwaliteit door verdunning). Studie grondwater Kleine Meer? Komt zo Bewuste Robuuste Duurzame ecologische systeem terug? Komen zo de watervogels terug? Waarom zijn kamsalamander, drijvende waterweegbree, geoorde fuut en dodaars achteruitgegaan?
3. Wij Vrouwen en de groep van 5 hebben al vele jaren inspanningen gepleegd om dit prachtige gebied te redden van achteruitgang. Hoe zien wij dat terug in dit concept?

Antwoord:

1. Uit monitoring komt naar voren dat met de uitvoering van de maatregelen uit het convenant de omgeving van de Grote Meer aanzienlijk is vernat. De vernatting is het gevolg van een combinatie van factoren, waaronder de hoeveelheid neerslag, de reductie van de grondwateronttrekkingen en de uitvoering van andere lokale waterkwantiteitsmaatregelen. Het benoemen van het effect van individuele maatregelen is echter nog niet mogelijk. De effecten van de vernatting zijn nog niet zichtbaar in de Grote Meer, omdat ervoor is gekozen het water uit de Steertse Heide tijdelijk vast te houden in het Achtermeer. Reden hiervoor is de

slechte waterkwaliteit. De vegetaties van zwakgebufferd ven kunnen goed tegen droogval, maar zouden door de aanvoer van slib en meststoffen verder achteruitgaan.

2. In het aanwijzingsbesluit zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor Ontwerpbeheerplan benoemd. Het beheerplan beschrijft de maatregelen die nodig zijn om deze doelstellingen te behalen. Deze maken deel uit van een totaalpakket van maatregelen die samen voor een gunstige staat van instandhouding voor habitattypen en soorten in Nederland moeten zorgen. Gedurende de looptijd volgt de provincie de voortgang nauwlettend door actief te monitoren. Tussentijds zijn bovendien evaluaties van de maatregelen voorzien. De uitvoeringswijze hiervan staat ook beschreven in het beheerplan.

De maatregelen zijn tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de specialisten van de verantwoordelijke partijen. Het is in het belang van deze organisaties om succesvol te zijn in het verbeteren van de leefomgeving van aangewezen soorten zoals genoemd door de inspreker. De door u geformuleerde vragen zijn reeds de revue gepasseerd tijdens discussies over de gewenste aanpak. Bij de samenstelling van het uiteindelijke pakket aan maatregelen is een afweging gemaakt tussen de belangen van natuur, economie en mens.